

Κίνδυνοι για τη ναυτιλία

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΜΑΙΡΗ ΠΟΗΤΟΥ, ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΑΡΑΣΛΗΣ

Η ναυτιλία δοκιμάζεται από τις γεωπολιτικές αναταράξεις και τον πόλεμο. Τι σημαίνουν οι κυρώσεις και πώς εφαρμόζονται στα πλοία; Πώς καταγγέλλονται ή ακυρώνονται τα ναυλοσύμφωνα σε περιπτώσεις κρίσεων και πολέμου; Πόσο απειλούνται οι ναυτιλιακές εταιρείες από τις εξελίξεις στην Ουκρανία και τη Μαύρη Θάλασσα, περιοχή-κλειδί για το διεθνές εμπόριο;

Η κλιμάκωση της ρωσο-ουκρανικής κρίσης ανέδειξε τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ναυτιλιακές εταιρείες λόγω των αυξανόμενων γεωπολιτικών κινδύνων. Η Μαύρη Θάλασσα αποτελεί σημείο-κλειδί για τη διέλευση αγροτικών προϊόντων, μετάλλων και ενέργειας και η στρατιωτική δράση παρεμποδίζει τις εφοδιαστικές αλυσίδες και τη λειτουργία τους. Οι ΗΠΑ, η Ε.Ε., το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιαπωνία και ο Καναδάς επέβαλαν σειρά οικονομικών κυρώσεων εναντίον της Ρωσίας, οι οποίες επί του παρόντος στόχευσαν διαφορετικούς τομείς, πλήττοντας συγκεκριμένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, εταιρείες, αρκετούς εύπορους Ρώσους υπηκόους και εμπορεύματα.

Οι ναυτιλιακές εταιρείες, συνεπώς, χρειάζεται να προβούν σε προσεκτική ανασκόπηση των ισχυουσών συμβατικών υποχρεώσεών τους που απορρέουν από ναυλοσύμφωνα, συμβάσεις προμηθειών και αντιπροσωπεύσεων (συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων επανδρώσεων πληρωμάτων) και να θέσουν σε ισχύ διαδικασίες ελέγχου αναφορικά με εντολές πληρωμών που ενδεχομένως αφορούν ή εμπλέκουν ρωσικές τράπεζες (άμεσα ή έμμεσα) ή άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς ρωσικών συμφερόντων. Οι πιθανές ζημιολογίες επιπτώσεις που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν οι ναυτιλιακές εταιρείες κυμαίνονται από οικονομικές κυρώσεις εναντίον τους και εναντίον των διευθυντών τους, δέσμευση των περιουσιακών τους στοιχείων και

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΑΓΚΥΡΟΒΟΛΙΟ: ΕΝΑ ΛΙΜΑΝΙ ΠΡΕΠΕΙ

ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΑΣΦΑΛΕΣ

Ο Αναστάσιος Μαρασλής είναι ο ιδρυτής και πρόεδρος της Marasco Marine Ltd από το 1991

Η Μαίρη Ποθητού είναι σύμβουλος διαχείρισης ναυτιλιακών απαιτήσεων ζημιών, εκπαιδύτρια της Ακαδημίας του DNV και του HMC/ICS στην Ελλάδα, επικεφαλής της Paralegal Maritime Services και μέλος του Board of Advisors της Marasco Marine Ltd

τραπεζικών εμβασμάτων, μέχρι και συντηρητική κατάσταση ή δέσμευση των πλοίων και του φορτίου τους. Οι Γαλλικές αρχές κατέσχεσαν το υπό ρωσική σημαία φορτηγό πλοίο BALTIC LEADER, με το σκεπτικό ότι «ενδεχομένως σχετίζεται με ρωσικά συμφέροντα που υπόκεινται σε κυρώσεις» που επέβαλαν οι ΗΠΑ. Η κρίση είχε ως αποτέλεσμα τη διακοπή της εμπορικής ναυσιπλοΐας στα ουκρανικά λιμάνια, αν και μερικά λιμάνια στη ρωσική Μαύρη Θάλασσα παραμένουν ανοιχτά. Υπάρχουν ορισμένοι όροι στα ναυλοσύμφωνα που χρήζουν προσεκτικής εξέτασης, όπως π.χ. αναφορικά με τις περιοχές εμπορίου και τις χώρες που υπόκεινται σε κυρώσεις. Η εμπορία μεταξύ των λιμένων όχι μόνο των χωρών που έχουν εμπλακεί στις εχθροπραξίες, αλλά εν γένει στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας μπορεί να αποτελέσει πρόκληση το προσεχές διάστημα. Τα περισσότερα ναυλοσύμφωνα περιλαμβάνουν όρους κυρώσεων. Η BIMCO εξέδωσε το 2020 όρους κυρώσεων για χρονοναυλοσύμφωνα και ναυλοσύμφωνα ταξιδιού, που στην περίπτωση των χρονοναυλώσεων ορίζουν ρητό δικαίωμα καταγγελίας, αλλά και δικαιώματα ακύρωσης στην περίπτωση των ναυλοσυμφώνων ταξιδιού.

Επίσης, χρειάζεται να δοθεί προσοχή στους όρους για ασφαλή αγκυροβόλια/ασφαλείς λιμένες. Ένας λιμένας πρέπει να είναι και φυσικά και πολιτικά ασφαλής. «Ένας λιμένας δεν θα είναι ασφαλής εκτός και αν τη δεδομένη χρονική περίοδο μπορεί το συγκεκριμένο πλοίο να τον προσεγγίσει, να τον χρησιμοποιήσει και να επιστρέψει

απ' αυτόν χωρίς, εκτός κάποιου έκτακτου περιστατικού, να εκτεθεί σε κίνδυνο που δεν μπορεί να αποτραπεί με καλή ναυσιπλοΐα και ναυτοσύνη» (Υπόθεση The Eastern City [1958]). Ήδη πλοία έχουν χτυπηθεί από πυρά κοντά στα ουκρανικά λιμάνια.

Όροι ανωτέρας βίας: Τα συνηθισμένα περιστατικά ανωτέρας βίας περιλαμβάνουν κινδύνους πολέμου, αλλά αυτό θα εξαρτηθεί από το λεκτικό του αντίστοιχου όρου. Όροι κινδύνου πολέμου: Τα περισσότερα ναυλοσύμφωνα περιλαμβάνουν όρους κινδύνου πολέμου, είτε σε τυπική μορφή είτε σε ειδικούς όρους, όπου το πλοίο δεν θα υποχρεούται να προσεγγίσει ή να απαιτείται να συνεχίσει τη ναυσιπλοΐα ή να διέλθει από οποιονδήποτε λιμένα, τοποθεσία, περιοχή ή ζώνη, όπου εμφανίζεται ότι το πλοίο, φορτίο, πλήρωμα ή οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο που επιβαίνει μπορεί να εκτεθεί σε κινδύνους πολέμου, ανεξάρτητα αν αυτοί υπήρχαν κατά τον χρόνο υπογραφής αυτού του ναυλοσύμφωνου ή επήλθαν αργότερα (BIMCO Conwar-time and Voyar War Risks Clauses). Οι ναυτιλιακές εταιρείες πρέπει να ζητούν νομική συμβουλή και αρωγή από τα P&I Clubs τους. Επιπλέον, η ασφαλιστική αγορά παρέχει προϊόντα που θα μπορούσαν να διαχειριστούν προληπτικά και να ελαχιστοποιήσουν τους οικονομικούς κινδύνους που σχετίζονται με τη γεωπολιτική αβεβαιότητα, διαφυλάσσοντας τα μελλοντικά έσοδα των εταιρειών. Οι γεωπολιτικοί κίνδυνοι μπορούν ταχύτητα να προκαλέσουν κατάρρευση μιας ναυτιλιακής εταιρείας ή να επηρεά-

Οι ζημιογόνες επιπτώσεις που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν οι ναυτιλιακές εταιρείες κυμαίνονται από οικονομικές κυρώσεις εναντίον τους και εναντίον των διευθυντών τους, δέσμευση των περιουσιακών τους στοιχείων και τραπεζικών εμβασμάτων, μέχρι και συντηρητική κατάσταση ή δέσμευση των πλοίων και του φορτίου τους

Ουκρανική κρίση και πιθανές ζημιογόνες επιπτώσεις σε πλοιοκτήτες και εφοπλιστές

σουν αρνητικά την οικονομική κατάστασή της. Η «Έκθεση περί αναδυόμενων κινδύνων» που δημοσιεύτηκε από τους Lloyd's τον Σεπτέμβριο του 2021 και εκπονήθηκε με τη συνεργασία του διεθνούς ασφαλιστικού οργανισμού των Lloyd's και του Κέντρου Σπουδών περί Κινδύνων του Κέμπριτζ, με τίτλο «Shifting powers: Meeting the challenges of the geopolitical landscape», αναγνωρίζει ότι μόνο κατά την τελευταία δεκαετία το ποίο του γεωπολιτικού κινδύνου έχει παρουσιάσει κάποιο είδος παρα-

Η εμπορία μεταξύ των λιμένων όχι μόνο των χωρών που έχουν εμπλακεί στις εχθροπραξίες, αλλά εν γένει στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας αποτελεί πρόκληση για το προσεχές διάστημα. Υπάρχουν όροι στα ναυλοσύμφωνα που χρήζουν προσεκτικής εξέτασης

δειγματικής αλλαγής. Το δυτικό-κυρίαρχο, αμερικανόκινητο, φιλελεύθερα δημοσιονομικό καθεστώς που καθόρισε τον πολιτικό κόσμο και την οικονομική ανάπτυξη για περισσότερο από το ήμισυ του 20ού αιώνα δεν αποτελεί πλέον ρεαλιστικό βαρόμετρο για τον ρόλο που θα παίξουν στην παγκόσμια σκηνή τα μελλοντικά γεγονότα –πόλεμοι, ταραχές, εκλογές, συνθήκες. Ποιος μπορεί να αμφιβάλλει γι' αυτό, μετά τα γεγονότα στην Ουκρανία; Η εισβολή της Ρωσίας έχει συγκλονίσει και έχει αφήσει άφωνο τον κόσμο. Η έκθεση αναφέρει ότι οι γεωπολιτικοί κίνδυνοι βραχυπρόθεσμα θα καταστούν πιο ιδιότυποι και απρόβλεπτοι, προκαλώντας αυξανόμενες εντάσεις που θα αποσταθεροποιήσουν τις κοινωνίες και θα διαχέονται στις διεθνείς επιχειρήσεις και αγορές. ■

ΟΙ ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΜΠΟΡΟΥΝ ΤΑΧΥΤΑΤΑ ΝΑ ΠΡΟΚΑΛΕΣΟΥΝ

ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΜΙΑΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ